

500 שנים למהפיכה הפרוטסטנטית

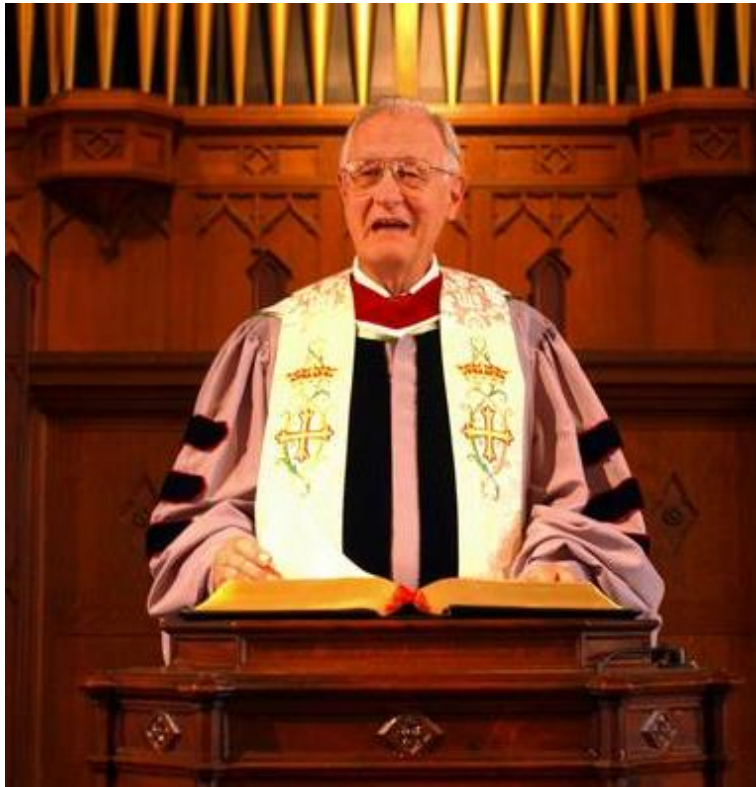

כברי, גליל מערבי 23/1/19

יסכה הרני

אורתודוכסים וקתולים:

**אפיסקופלים (היררכיה כנסייתית)
סקרמנטלים (טקסים משנים מציאות)
ריבוי הלכות ומנהגים**

A map of Europe with three distinct regions highlighted in different colors. The northern and western parts of Europe, including the British Isles, Scandinavia, and parts of Central Europe, are colored blue. The southern and eastern parts of Europe, including the Mediterranean basin and the Balkans, are colored olive green. The eastern part of Europe, including Russia and Turkey, is colored red. The text 'פרוטסטנטים' is overlaid on the blue region, 'אורתודוקסים' is overlaid on the red region, and 'קתולים' is overlaid on the olive green region.

פרוטסטנטים

אורתודוקסים

קתולים

משבר ימי הביניים

* הרעב הגדול 1315-1317

* הדבר השחור מכלה את אוכלוסיית

אירופה 1347-1351

*גלות אבינון 1378-1417

*נפילת קונסטנטינופול 1453

*האפיפיור לאו העשירי מגייס כספים

לשיפוץ סן פייטרו ע"י מכירת אינדולגנציות

* רנסאנס- חזרה למקורות, למסורת התרבותית הקלאסית, הומניזם ואינדיווידואליזם, פילוסופיה אומנות

* ג'ון וויקליף (1320-1384) מאה 14 אוקספורד: מחאה נגד סמכות האפיפיור ותיווך הכנסייה. חיי פשטות עוני וצדקה כביטוי ליחסי אינטימי עם המשיח. האמין שכתבי הקודש הם הדרך המהימנה ביותר להגיע לאמת אודות האל. נטל חלק בתרגום המקרא מלטינית לאנגלית

* יאן הוס (מאות 14-15) פראג: מושפע מוויקליף ומטיף נגד סמכות הכנסייה האפיפיור והקרדינלים, נגד שחיתותה, ונגד האינדולגנציות. לכנסייה אין רשות להרים את החרב, והמחילה לא נקנת אלא ניתנת באמצעות חרטה

המורה:

ג'ון ויקליף
John Wycliffe

התלמיד:

יאן הוס

1425 - 1372

אמירתו של יאן הוס למראה אישה
המקוששת זרדים לשריפתו:
"הו, תמימות קדושה"
O sancta simplicitas!

כיכר ההוצאה להורג - פראג

וויליאם טינדייל –

תרגום כתבי הקודש

לאנגלית

WILLIAM TINDALL

טינדייל הוצא להורג

ב 1536

1538

צו מלכותי:

בכל כנסייה

יהיה עותק אחד

של כתבי הקודש

באנגלית...

וויליאם טינדייל

הוצא להורג

ב 1536...!

מרטין לותר 1483 - 1547

כתבי הקודש

בלבד:

המדריך

האבסולוטי

לחיים הדתיים.

לותר מול האפיפיור

שלוש המסות הלותרניות של 1520:

אל האצולה הנוצרית של העם הגרמני; (An den christelichen Adel deutscher Nation);

על השבייה הבבלית של הכנסייה; (De Captivitate Babylonica Ecclesiae);

על חירותו של האדם הנוצרי. (Von der Freiheit eines Christenmenschen).

Raymūbus

miseratioe diuina. tituli scē Marie noue. scē Romae ecclesie p̄biter. Cardinalis gurcei. Ad vniuersas Germanias Dacia
Suecia. Noruegia. Prussia. Polonia. oēsque et singulas illarū prouincias Ciuitates terras et loca. Etiam sacro Romano imperio in ipsa Germania sub
iuncta Teio adiacenta Aplice sedis de latere Legato. Vniuersis et singulis p̄ntes trās insperis Salutē in vno Pontificatus & Sc̄ificii in x̄po p̄ et
vno n̄r. dñs Alexander diuina p̄uidētia n̄stra p̄fectus et modernus. Locessit oibus et singulis vtriusque sexus xp̄ifidelibus p̄uisione oibus dose
fidel. cōtra Turcos (eiusdē fidei inimicos) iuxta ordinationē nostrā manū adiutrices porrigētibus vltra Iubileū et alias indulgētiarū grās et facul
tates quas xp̄ifideles obtinere p̄nt visitādo ecclesias p̄ nos (aut Comissarios n̄ros) deputadas. ac si visitassent Basilicas vbi t̄p̄e Iubilei. p̄nt
l̄ra ap̄lica desug cōlectio plenis p̄ntes. q̄ possint eligere cōfessorē idoneū secularē vel regularē. qui eis semel in vita ab oibus et singulis peccatis. ex
cessibus. criminibus et delictis (etiā sedi Aplice generalit̄ vel specialit̄ reseruat̄) Exceptis cōsentis in l̄ris que in die cene dñi legi cōsueuerūt. sit abso
lutionē plenissimā impēdet. Ab alijs vero eidē sedi nō reseruat̄ (vita eis comite x̄ofes quoties eos absoluet. Et in mortis articulo Ac etiā to
tius quoties de eo q̄ morte dubitat (etiā si tūc eos decedere nō conungat) plenissimā oim peccatōrum suorū remissionē eis impartiri valeat. Indulget
etiā sanctissim̄ dñs n̄r motu suo p̄prio oīs et singulos xp̄ifideles b̄nos. ac eos p̄rectos et benefactores defunctorū (qui cū caritate decesserūt) in
oimib⁹ peccatis. suffragijs. missis. elemosinis. orationibus. disciplinis et ceteris oibus sp̄ualibus bonis que fieri et fieri poterūt in tota vniuersa
ll̄ sacrosctā xp̄i ecclesia militate. Et oibus mēbris eiusdē) impetū gūncipes fieri. Et ne sup̄ his missis a quoq̄ verti possit in dubiū voluit ipse Sc̄ificissim⁹
dñs n̄r q̄ p̄ntibus n̄ris l̄ris tāta adhibeat si dea q̄ta adhiberet si sub bulla sua plūbea expedita foret. Necnō easdē sub quibuscūq̄ ḡnibus vel specta
lib⁹ desilib⁹ gracijs et facultatibus s̄oisan emanādis reuocatōibus et suspēsiōibus nullaten⁹ cōprebēdi debere. Et q̄ deuoī in x̄po

Ad ipsius fidei piā tubuentionē et defensionē iuxta summi p̄ntificis intētionē et nostrā ordina
tionē p̄t per p̄ntes trās in b̄nōi testimonij a nobis traditas approbam⁹ de suis bonis cōtulerit. Ideo (auctē ap̄lica nobis cōmissa) ip̄s vt iplac
gratij et indulgētijs vti et gaudere possit et valeat cōcedimus pariter et indulgētijs p̄ntes. Datū sub sigillo n̄ro ad hoc ordinato.

Et

Mensis

Anno dñi. M. cccc. ij.

forma absolutōis in vita totiens quotiens.

Miserere tui x̄c. dñs n̄r ih̄s x̄p̄s p̄ meritū sue passionis te absoluat. Auēte cuius et Ap̄lica michi in hac parte cōmissa et tibi concessa. Ego
te absoluo ab omnibus peccatis tuis In noīe patris et filij et spiritus sancti Amen.

forma absolutōis et plenissime remissionis semel i vita et i mortis articulo

Miserere tui x̄c. dñs n̄r ih̄s x̄p̄s p̄ meritū sue passionis te absoluat. Et ego Auēte ip̄tus et Ap̄lica michi in hac parte cōmissa et tibi concessa te
absoluo p̄d̄o ab oim sentētia excoicōis maioris vel minoris si quā incurristi. Deinde ab oibus peccatis tuis cōtr̄. confessis et oblitis. p̄ferēdo tibi
plēnissimā oim peccatōrum remissionē. Remittēdo tibi p̄ccas purgatorij in xp̄i clauis scē matris ecclesie se extēdit. In noīe patris et filij et sp̄. Amen.

לוקאס קרנר

האפיפיור מוכר מחילות

95 התיזות –

על דלת הכנסייה בויטנברג

27. אלה האומרים שכאשר המטבע הנופל מצלצל בקופה, מייד פורחת הנשמה מכור המצרף, מטיפים תורת בני-אדם.
28. אין ספק שמטבע מצלצל בקופה יכול להרבות חמדנות ותאוות בצע, אך עתירת הכנסייה עומדת למשפט אלוהים לבדו.
29. מי יודע אם כל הנשמות רוצות להיפדות בכסף מכור המצרף; כמסופר על הקדושים סְּבְּרִינוּס ופסקליס.²
30. איש אינו בטוח באמיתות חרטתו, ועוד הרבה פחות מכך בסליחה השלמה שבעקבותיה.
31. כפי שבעל תשובה אמיתי נדיר הוא, כך נדיר קונה מחילות אמיתי, רוצה לומר: נדיר ביותר.
32. ארורים לנצח, הם ומוריהם, יהיו המאמינים בביטחון בישועתם על-סמך שטרי מחילה.
33. יש להיזהר עד מאוד מן הטוענים שמחילות האפיפיור הן מתת אלוה שאין ערוך לה, שבה האדם מתפייס עם אלוהיו.

אותו דבר קורה גם כשהוא נושא את לחם
הקודש בתהלוכה:

אותו חייבים לשאת על כפיים אך לחם הקודש
ניצב לפניו כקנקן יין קטן על השולחן.

בקיצור: ישו נחשב ברומא לאין ולאפס,
האפיפיור נחשב לעולם ומלואו.

AMORE ET STUDIO ELUCIDANDAE
 ueritatis haec subscripta disputabunt Vuittembergæ, Præsidente
 R. P. Martino Luther, Artium & S. Theologiae Magistro, eius-
 demq; ibidem lectore Ordinario. Quare petit ut qui non pos-
 sunt uerbis praesentes nobiscum disceptare, agant id literis ab-
 sentes. In nomine domini nostri Iesu Christi. Amen.

Omnis & Magister noster Iesus Christus, di-
 cendo poenitentiam agite &c. omnem uitam fi-
 delium, poenitentiam esse uoluit.

Quod uerbum poenitentia de poenitentia sacra-
 mentali (i. confessionis & satisfactionis quae
 sacerdotum ministerio celebratur) non po-
 test intelligi.

- ij Non tamen sola intēdit interiorē; immo interior nulla est, nisi foris operetur utriusq; carnis mortificationes.
- iiij Manet itaq; poena donec manet odium sui (i. poenitentia uera intus) scilicet usq; ad introitum regni caelorum.
- v Papa non uult nec potest, ullas poenas remittere; praeter eas, quas arbitrio uel suo uel canonum imposuit.
- vj Papa nō potest remittere ullam culpā, nisi declarādo & approbādo remissam a deo. Aut certe remittēdo casus reseruos sibi, quibus contra
- vij Nulli profus remissam
- vij Canones poenitentiarum morituris, secum
- ix Inde bene nobis f
- x is decretis semp
- x Indocte & male faciūt sacerdotes ij, qui morituris poenitentias canonicas in purgatorium reseruant.
- xj Zizania illa de mutanda poena Canonica in poenā purgato

DISPUTATIO DE VIRTUTE INDVLGEN.

- xij Morituri, per mortem omnia soluant, & legibus canonū mor-
 tui tam sunt, habentes iure earū relaxationem.
- xiiij Imperfecta sanitas seu charitas morituri, necessario secum fert
 magnū timorem, tūtoq; maiore, quāto minor fuerit ipsa.
- xv Hic timor & horror, satis est, se solo (ut alia taceam) facere poe-
 nam purgatorij, cum sit proximus desperationis horror.
- xvj Videntur, infernus, purgatorium, caelum differre; sicut despe-
 ratio, prope desperatio, securitas differunt.
- xvij Necessarium uidetur animabus in purgatorio sicut minui hor-
 rorem, ita augeri charitatem.
- xviii Nec probatū uidetur ullis, aut rationibus, aut scripturis, qd sint
 extra statum meriti seu augendae charitatis.
- xix Nec hoc probatū esse uidetur, qd sint de sua beatitudine certae
 & securae, saltem oēs, licet nos certissimi simus.
- xx Igit̄ Papa per remissionē plenariā omnium poenarū, non simpli-
 citer omnium intelligit, sed a seipso tūmodo impositarū.
- xxj Errant itaq; indulgentiarū praedicatores ij, qui dicunt per Pa-
 pae indulgentias, hominē ab omni poena solui & saluari.
- xxij Quia nullam remittit animabus in purgatorio, quā in hac ui-
 ta debuissent secundum Canones soluere.
- xxiij Si remissio ulla omnium omnino poenarū potest alicui dari; certū
 est eam nō nisi perfectissimis, i. paucissimis dari.

כהונת כל המאמינים

הכנסייה היא קהל המאמינים

אנדרטת לותר וורמס

Friedrich III

Augsburg

Reuchlin

Savonarola

Luther

Hus

Melanchthon

Magdeburg

Philip I

בהיותי נזיר הגעתי לכך שחשבתי את עצמי עזוב לגמרי
(מאת אלוהים), כל אימת שחשתי בתאוות בשרים,
רצוני לאמר, כשחשתי בתנועה רעה כל שהיא, בחמדת
בשרים, בזעם, בשנאה או בקנאה כלפי אחר.

ניסיתי דרכים רבות, התוודתי מדי יום ביומו וכדומה,
אך דבר לא הועיל לי שכן תאוותי הגופנית שבה תמיד
וחזרה, עד כי לא יכולתי לשקוט
ותמיד הרגזוני מחשבות אלה:

בזה או בזה חטאת! נגוע אתה בקנאה, בקוצר רוח
ובחטאים וכיוצא באלו. על כן לשווא נכנסת למסדר
הקדוש הזה, ואין תועלת בכל מעשיך הטובים

אילו אז הבנתי כהלכה את דבריו של פאולוס
"כי הבשר מתאוה ההיפך מן הרוח,
והרוח ההיפך מן הבשר,
ושניהם מתקוממים זה לזה
עד שלא תוכלו לעשות את אשר תחפצו"

- לא הייתי צריך לענות את עצמי באופן כה אומלל,
אלא הייתי חושב ואומר לעצמי, כפי שאני רגיל לעשות
עתה: מרטין, אתה לא תהיה נקי לגמרי מחטא, שכן
עדיין יש לך בשר ועל כן תחוש במאבק איתו בהתאם
לאמירתו של פאולוס "הבשר מתנגד אל הרוח" ...

A portrait of Martin Luther, a German theologian, philosopher, and reformer. He is depicted from the chest up, wearing a black cap and a dark, high-collared garment. The background is a plain, light blue-grey color. The portrait is the central focus of the image, with several text boxes overlaid on it.

כיצד האדם יכול להיגאל?!

באמצעות אמונה בלבד, לא באמצעות מעשים טובים

היכן טמונה הסמכות הדתית?

בכתבי הקודש

מהי מהות החיים הנוצריים?

לשרת את האל

מהי הכנסייה?

קהילת המאמינים הנוצרים

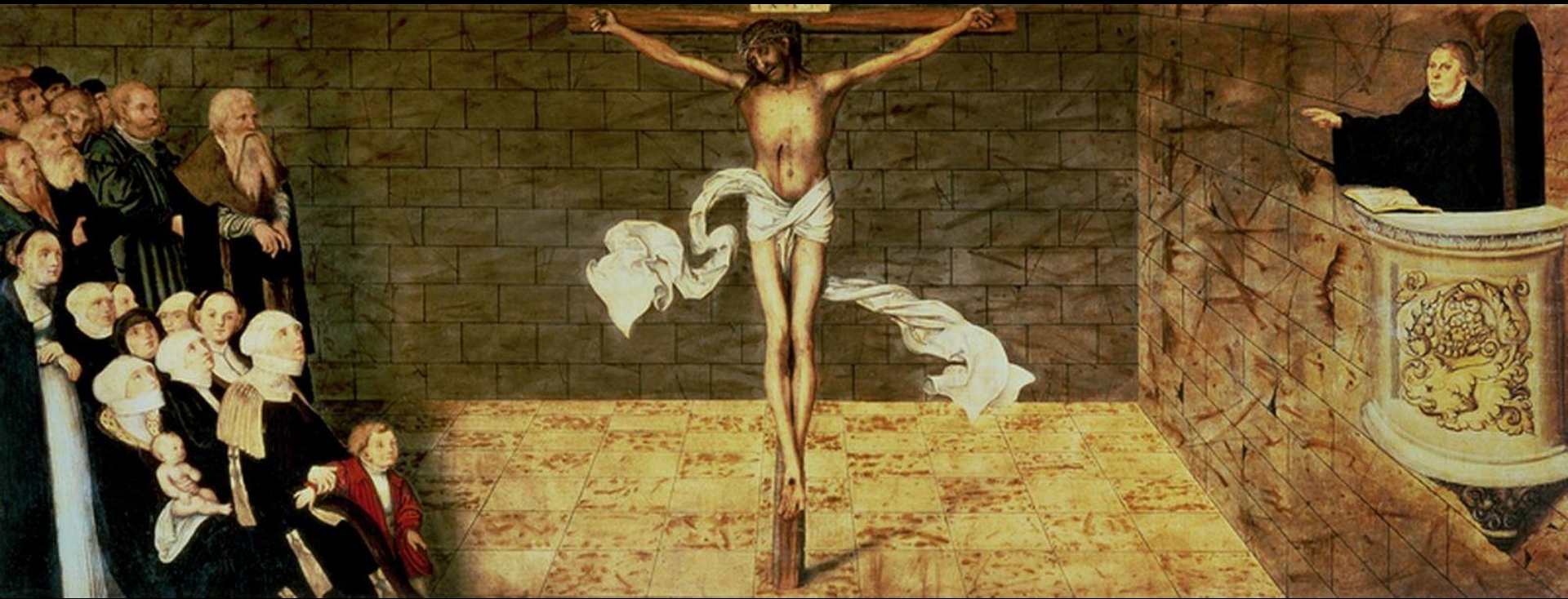
מרטין לותר 1483 - 1547

Lucas Cranach Wittenberg altarpiece, Wittenberg church

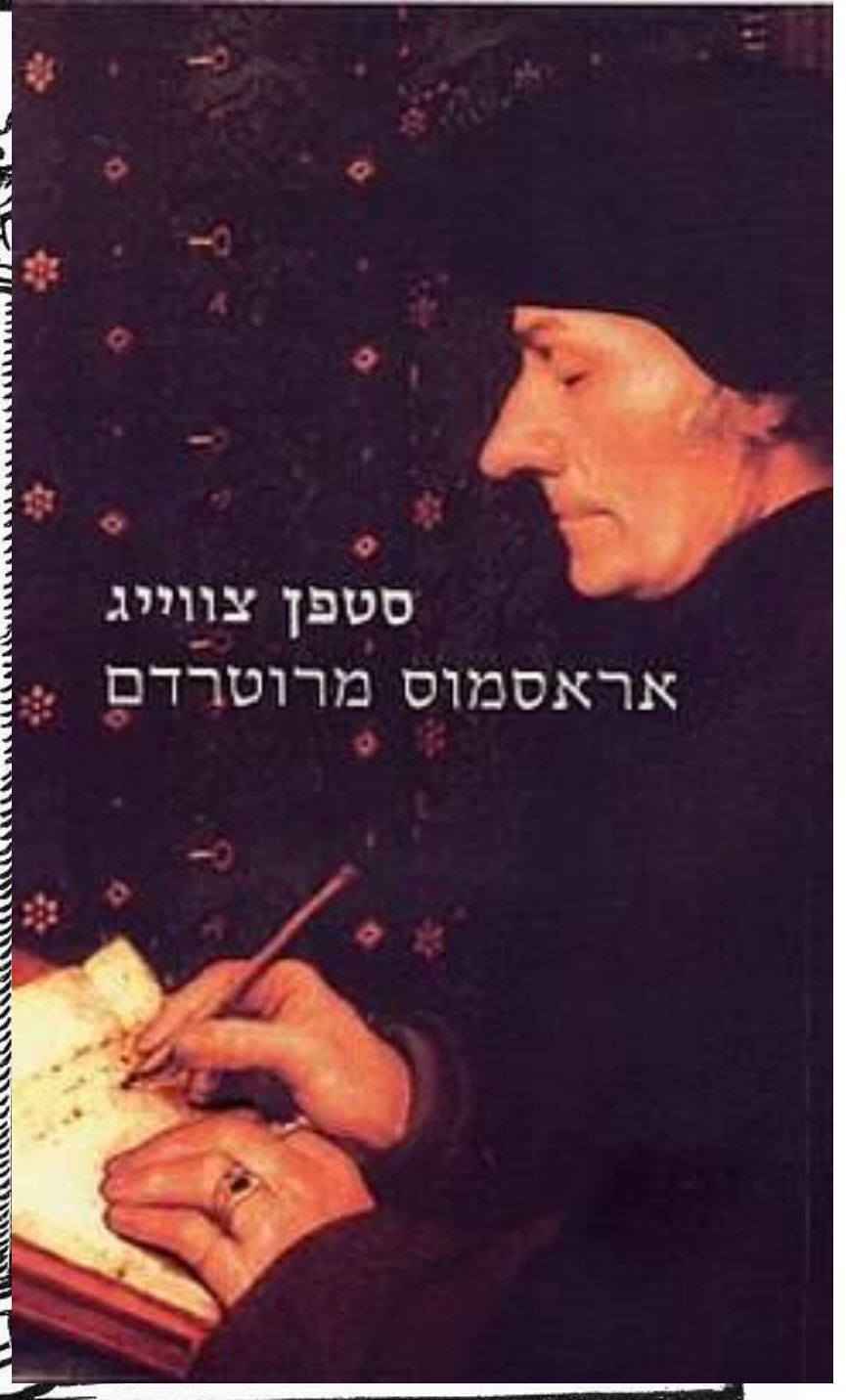
Lucas Cranach Wittenberg altarpiece,

Hæc dicit dominus deus.

סטפן צווייג
אראסמוס מרוטרדם

כתבי הקודש בלבד
הם המדרוך האבסולוטי לחיים

fol. A 86
1524, 1525
Handwritten notes in a cursive script, likely Latin or German, on aged parchment.

1534
Certe non
fuit 1534.

Biblia / das ist / die
ganze Heilige Sch
riffte Deudsch.
Mart. Luth.
Wittemberg.
Begnadet mit Kür
fürstlicher zu Sachsen
freibeit.
Bedruckt durch Hans Luffe.
M. D. XXXIII.

Sola Scriptura

Sola Fide

חסד בלבד:

מתנת אלוהים המושלמת
בקרבן הכפרה של ישוע.

Sola Gratia

האיגרת אל האפסים ב' 8-10:

8 הן בַּחֶסֶד נוֹשְׁעֵתֶם עַל־יְדֵי הָאֱמוּנָה;

וְזֹאת לֹא מִיִּדְכֶם, כִּי אִם מִתְּנַת אֱלֹהִים הִיא.

9 אִין זֶה נוֹבֵעַ מִמַּעֲשִׂים, כְּדִי שְׁלֹא יִתְגָּאֵה אִישׁ;

Sola Gratia

10 שְׁהָרִי מַעֲשֵׂה יְדֵי אֱלֹהִים אֲנַחְנוּ, בְּרוּאִים בַּמַּנְשִׁיחַ יֵשׁוּעַ

לְמַעֲשִׂים טוֹבִים אֲשֶׁר אֱלֹהִים הִכִּינֵם מִקֶּדֶם לְמַעַן נַחֲיֶה בָּהֶם.

"המעשים הטובים לא הופכים את האדם לטוב.

אדם טוב עושה מעשים טובים"

"די לו לאדם הנוצרי באמונה,
ואין הוא זקוק לשום מעשה על-מנת שיהיה חסיד;
ואם אין הוא זקוק עוד לשום מעשה,
ודאי משוחרר הוא מהמצוות והחוקים [...]
זוהי החירות הנוצרית, האמונה הצרופה"
("על חירות האדם הנוצרי", תרגום: רן הכהן).

- שחרור של המוסר מהדת —
עלינו לעשות טוב לא לשם ישועתנו,
אלא מפני שהוא טוב.

Faith

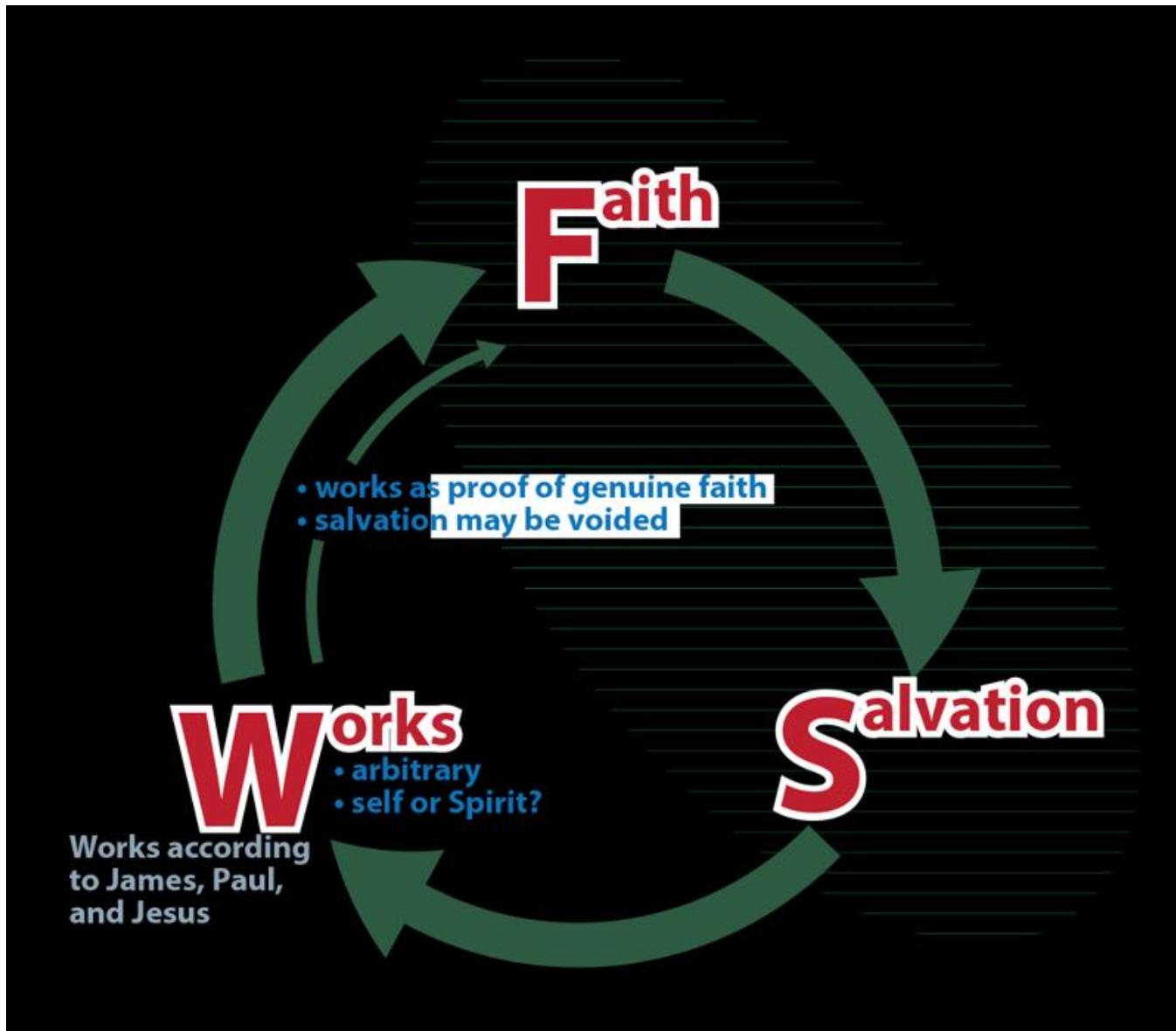
- works as proof of genuine faith
- salvation may be voided

Works

- arbitrary
- self or Spirit?

Works according
to James, Paul,
and Jesus

Salvation

הַנְּבִי עֹמֵד לִיד הַדָּלֶת וְדוֹפֵק.

אִישׁ כִּי יִשְׁמַע אֶת קוֹלִי וַיִּפְתַּח אֶת

הַדָּלֶת, אֶכְנֶס אֵלָיו וְאֶסַּעַד אֹתוֹ

וְהוּא אֵתִי. (ספר ההתגלות, 3: 20)

וויליאם הולמן האנט
1854, 1899

בית הולמן האנט

נבנה ב-1869 על ידי הצייר הבריטי הנודע ויליאם הולמן האנט (1827-1901), למגוריו ולעבודתו. הבית מדגים את סגנון הבנייה המקורי של הרוב הנביאים. חלוצת רופאות הילדים, ד"ר הלנה כגן (1889-1978), התגוררה בו כ-60 שנה. ב-1925 התגוררה בביתן שבחצר המסורתית החל

بيت هولمن هانت

אقام هذا البيت الرسام البريطاني الشهير وليام هولمن هانت (1827 - 1901) ليكون داراً لسكنه ومكاناً لعمله. ويعتبر البيت نموذجاً للطراز المعماري الأصلي لشارع "الأنبياء - منفيشيم". اقامت في هذا البيت ما يقارب 60 عاماً. الدكتورة ميلينا كاجان * من الرواد الطلائعيين في طب الأطفال (1889 - 1978). في عام 1925 اقامت الشاعرة راحيل في بيت صغير في الساحة.

HUNT HOUSE

BUILT IN 1869 BY THE NOTED BRITISH ARTIST WILLIAM HOLMAN HUNT (1827-1901) AS HIS RESIDENCE AND STUDIO, THE BUILDING EXEMPLIFIES THE ORIGINAL CONSTRUCTION STYLE OF THE STREET OF THE PROPHETS, THE PIONEERING PEDIATRICIAN DR. HELENA KAGAN (1889-1978) LIVED HERE FOR ABOUT SIXTY YEARS. THE POETESS RACHEL LIVED IN THE SMALL HOUSE IN THE COURT, AND IN 1925.

לותר בפני הדיאט בוורמס, 1521

אדם אני ולא אלוהים. על כן אין אני יכול לעזור לכתבי בדרך שונה מזו שהראה אדוני המשיח. כאשר שאלו חנן (הכהן) על תורתו, והמשרת סטר אל לחיו, אמר (יוחנן יח 23): "אם רע דברתי הוכח לי כי רעה היא". האדון עצמו, בידיעתו שאינו יכול לטעות, לא סירב לשמוע הוכחה נגד תורתו, ואפילו מעבד שפל. על אחת כמה וכמה חייב אני, אדם עלוב, העלול לטעות, להיות מוכן לבקש כל עדות שאפשר להביא לסתור את תורתי. על כן הנני מבקש מכם, למען רחמי האלוהים, את חסדכם הנשגב, מכם או מכל אדם אחר, ויהא מעמדו נעלה או שפל - להביא לי הוכחות שתגלנה את טעותי ויכריעוני ע"י עדותם של כתבי הנביאים או האוונגליון. אהיה מוכן בהחלט לחזור מכל טעות אשר תוכח בטעות. אדרבא, אהיה הראשון לזרוק את כתבי לתוך האש.

(אבל) אם לא אוכרע ע"י עדויות מכתבי הקודש, או ע"י הוכחות הגיוניות גלויות, אשאר מוכרע ע"י הפסוקים שהבאתי, והכרתי תשאר שבויה בדברי אלוהים. כי אינני מאמין, לא באפיפיור ולא במועצתו, כי גלוי וידוע הוא שהם טעו לפעמים ואף סתרו את דברי עצמם. לחזור מדברי איני יכול ואיני רוצה, כי אין זו דרך בטוחה או רצויה לאדם לעשות דבר מה בניגוד למצפונו. והאלוהים בעזרי! אמן!

1521 - משפט מול הקיסר קרל V

Begonnen 1856 vollendet 1868.

*Martin Luther: "Hier stehe ich,
ich kann nicht anders, Gott helfe mir! Amen!"*

תעמולה נגד הכנסייה הקתולית

ВЪВЪЛОНСЪЛЪ. АПОКАЛЪПТИСИСЪ, ГЛАВА СЕДМА НА ДЕСАТЬ

תעמולה נגד הפרוטסטנטים

תעמולה לותרנית
נגד ריבוי הפלגים
הפרוטסטנטיים:
"השמרו לכם
מנביאי השקר
הבאים אליכם
בלבוש כבשים
ובקרבים זאבים
טורפים המה":

תעמולה נגד פרוטסטנטים אחרים

איקונוקלאזם פרוטסטנטי – הרס בכנסיות הקתוליות

כנסיית גבירתנו באנטוורפן 1566

Nach wenig Predication
Der Catholische Religion

Das bildens formen siengen an
Das nicht ein hilff davon blieb. Kay

Kay Montbrantz, kileh, auch die altar
Doch auch hieff bey dem hantzen von

Zerbrochen all in kurzer 5 fundt
Elich, was vil hantzen die 17 fundt

ציריך

כנסיות פרוטסטנטיות מבפנים

החלוקה הדתית של אירופה ב - 1555

1555 חוזה אוגסבורג: **cuius regio eius religio**

דיאט אוגסבורג 1530

Weyl, Saul.

מלנכתון – קרל V

Cuius regio, eius religio

קונציל טרנטו
Concilium
Tridentinum,
1545 – 1563

שלום וסטפליה 1648 –
הסכמי שלום וסיום מלחמות
אשרור שלום אוגסבורג
הסכם קיום קתולים, לותרנים
וקלוויניסטים

שלום אוגסבורג 1555 –
הסכם קיום בין קתולים
ולותרנים

Abchiedt

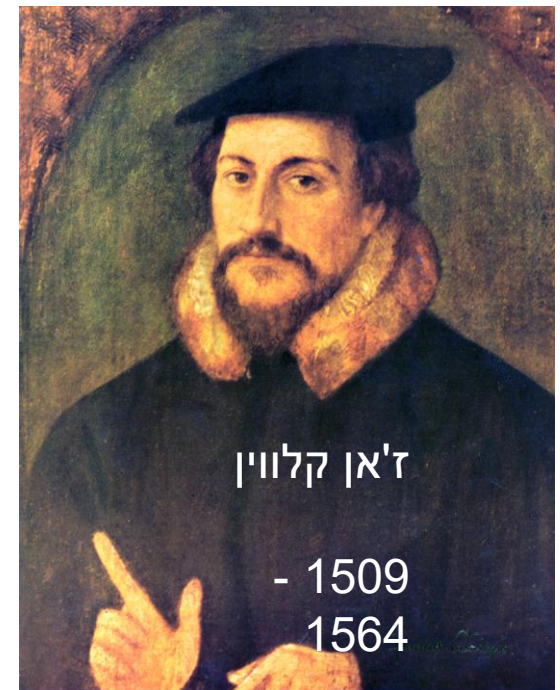
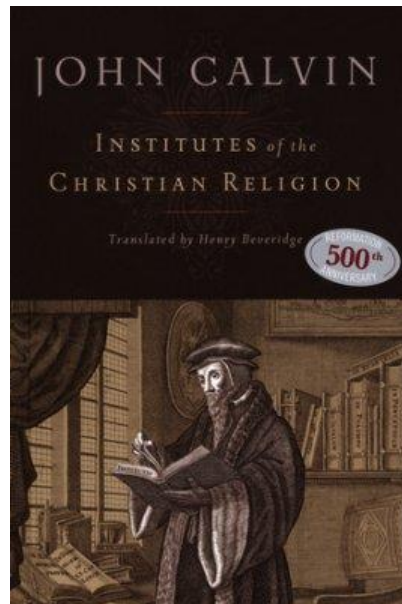
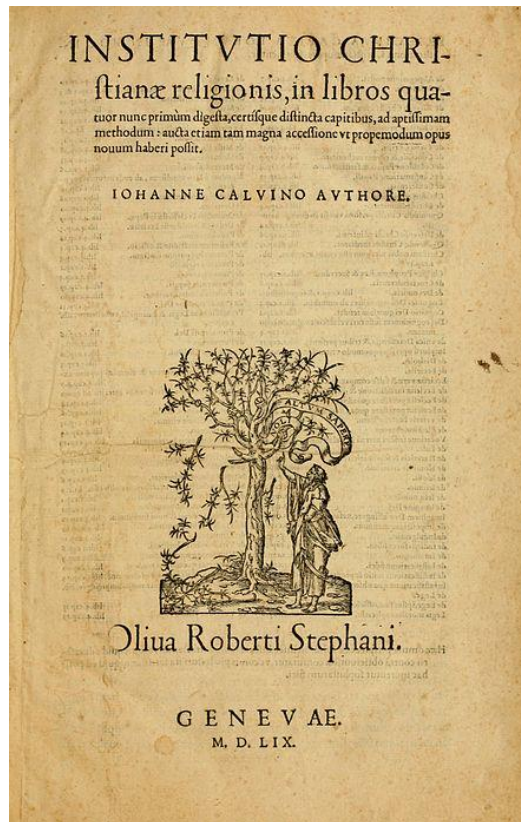
Der Römischen Königlich
Majestat / vnd gemeiner Stende / auff
dem Reichstag zu Augspurg / Anno Do
minali M. D. LV. auffgericht.

Sampt/
Der Keyserlichen Majestat Cammergerichts Ordnung/
wie die auff diesem Reichstag / durch die Königlich
Majestat / vnd gemeine Stende / widerumb ersehen/
ernewert, vnd an vilen orten gendert.

Die Röm. Königlich Majestat gnad vnd
Privilegio, inn sechs Jaren nichtnäch zůrucken.

Getruckt inn der Churfürstlichen Stade
Neym / durch Franciscum Beheim / Anno
Domini M. D. LV.

Institutes of the Christian 1536 Religion

Hans Holbein the Younger

– 1580

טקסט היסוד הלותרני עד ימינו

Lutheran Confessions

=

The Book of Concord

TULIP

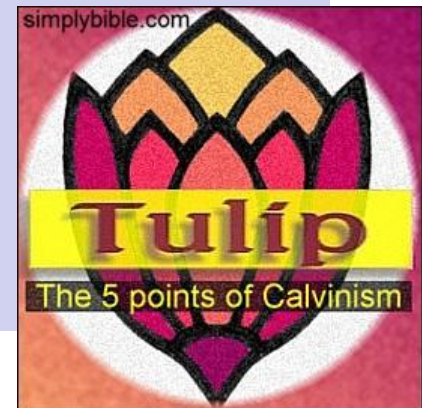
- T - Total de

U - Unconditional election

L - Limited atonement

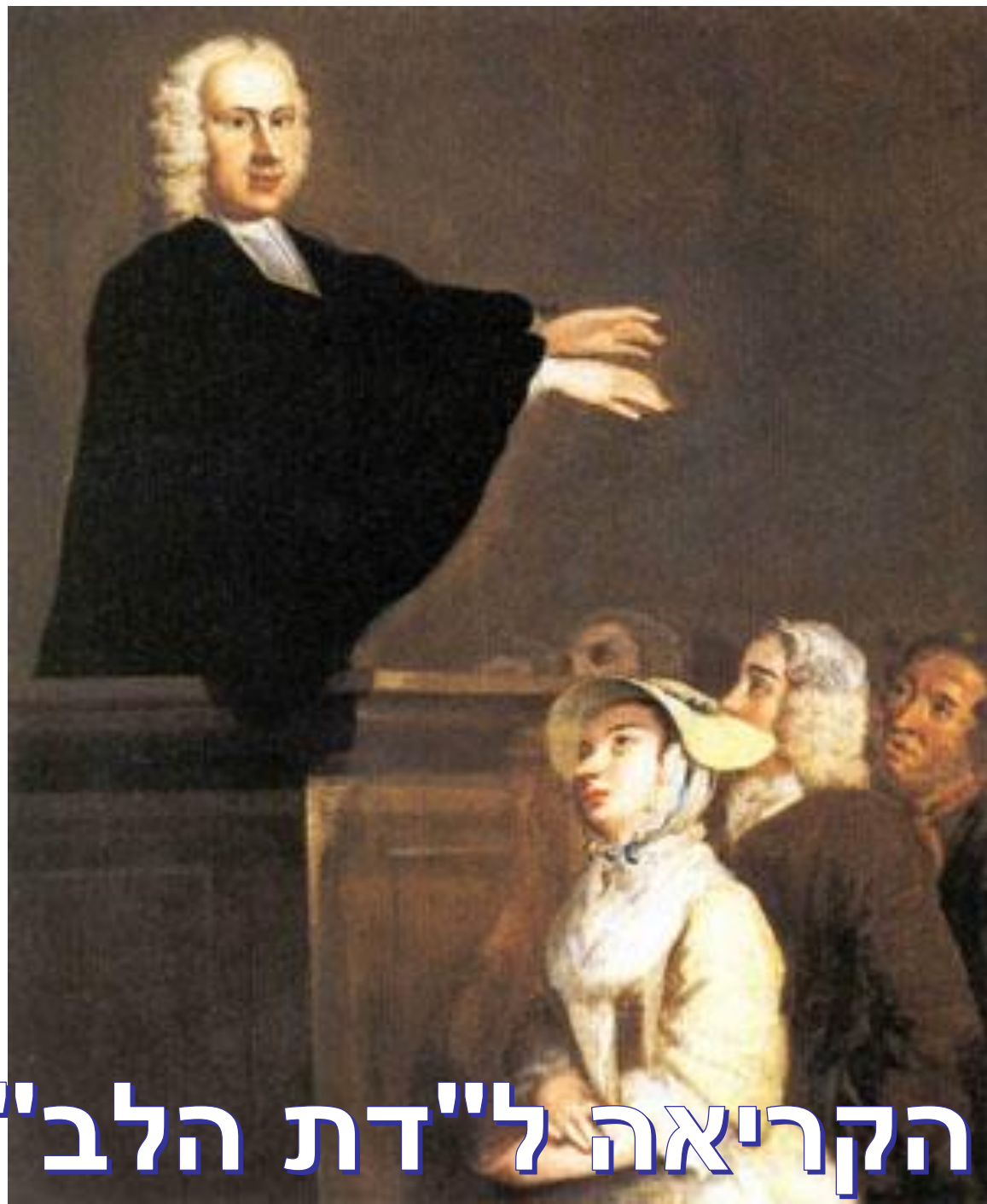
I - Irresistible grace

P - Perseverance of the saint

George Whitefield

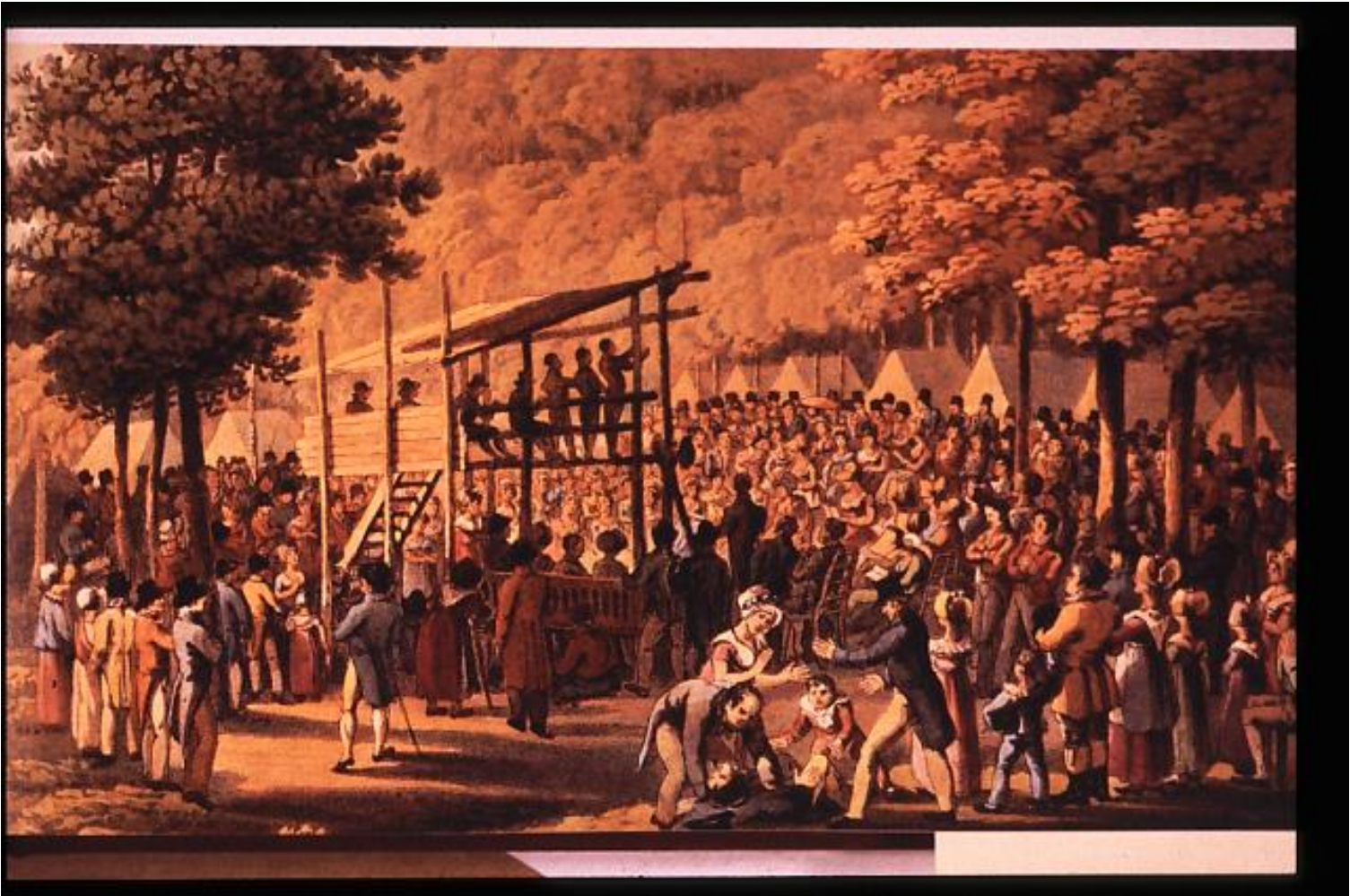
הקריאה ל"דת הלב"

בילי גרהם:

הכל נכון, ישוע ההיסטורי וישוע הגואל
אבל יש משמעות רק כאשר אדם מקבל
את רוחו של ישוע

Methodist Revival

Church, Huston, Lakewood Texas

Mega Churches

George Whitefield

The Rev. M. Whitefield preaching at Leeds, 1749.

<https://www.youtube.com/watch?v=DwnZZLwf0go>

110th anniversary of the Azusa Street Revival

Protestant Denominations

